

Verksamhetsberättelse 2024

Studiefrämjandet Småland Öland

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING	2
2.	VERKSAMHETEN I FOKUS – VIKTIGA HÄNDELSE	3
2.1	STUDIEFRÄMJANDET UTVECKLAR DEMOKRATIN.....	3
2.2	STUDIEFRÄMJANDET HAR LÄRANDET I FOKUS	4
2.3	STUDIEFRÄMJANDET STÄRKER FÖRENINGSLIVETS ROLL I SAMHÄLLET	5
2.4	STUDIEFRÄMJANDET STÅR FÖR HÅLLBARHET	5
2.5	REGIONALA PRIORITERINGAR	5
3.	KVALITETSARBETE	7
4.	ORGANISATIONEN	8
4.1	LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP	8
4.2	PERSONAL OCH ARBETSMILJÖ	8
4.3	KOMMUNIKATION	9
4.4	ADMINISTRATION OCH IT	9
5.	EKONOMI	10
5.1	SAMMANFATTAT EKONOMISKT RESULTAT	10
6.	FRAMTIDSREFLEKTION OCH LÄRDOMSINSAMLING	11
6.1	OMVÄRLD	11
6.2	LÄRDOMAR.....	11
6.3	PRIORITERINGAR.....	11
7.	BILAGOR.....	14
7.1	ORGANISATIONS BESKRIVNING	14
7.2	HÅLLBARHETSREDOVISNING.....	16
7.3	ÅRSREDOVISNING.....	17

1. Inledning

År 2024 har varit ett år präglat av organisationsöversyn och förberedelse inför en omfattande omorganisation i Studiefrämjandet. Organisationsöversynen, vilket är ett av Studiefrämjandets strategiska mål 2024–2027, påskyndades för att möta kraftiga ekonomiska nedskärningar till studieförbunden i samband med ett nytt fördelningssystem med ökat fokus på kvalitet.

Organisationsöversynen föreslog att Studiefrämjandets avdelningar slås ihop under ett organisationsnummer med sex avdelningar och avdelningsråd. Detta för att effektivisera verksamheten så att så mycket som möjligt av våra medel ska gå till just verksamhet. För Studiefrämjandet Småland Öland har detta inneburit många diskussioner om både visioner och praktiska detaljer – i synnerhet hos förtroendevalda och verksamhetschefer. Småland Öland har helt enkelt förberett sig inför att bli Studiefrämjandet Öst – en avdelning som kommer att bestå av regionerna Kalmar, Kronoberg, Jönköping och Östergötland.

Avdelningens prioriteringar för verksamhetsåret har varit att utveckla folkbildningsverksamhet tillsammans med medlemsorganisationerna inom Studiefrämjandets profilområden natur, djur, miljö och kultur. Målet har varit att som studieförbund finnas i avdelningens 33 kommuner och stödja föreningar och grupper med utbildning inom ledarskap, grupputveckling och lärande. Verksamheten har i volym minskat något jämfört med föregående år och handlar främst om en omställning av arbetssätt, minskade medel och fokus på omorganisationen. Studiecirkeln är grunden i folkbildningsverksamheten och bör vara minst hälften av ett studieförbunds rapporterade verksamhet.

Vår verksamhetsberättelse 2024, hoppas vi, ger en god bild av den samhällsbärande vikt som folkbildningen har – i synnerhet Studiefrämjandet Småland Ölands bidrag till att stärka demokratin, bidra till ett livslångt lärande, stärka föreningslivet och bidra till ökad hållbarhet.

2. Verksamheten i fokus – viktiga händelser

Nedskärningar till Studieförbunden

Efter regeringens beslut om nedskärningar till Studieförbunden den 18 september 2023, startade riksorganisationen en organisationsöversyn tidigare än planerat. Eftersom nedskärningarna i praktiken innebar en minskning av en tredjedel av statsanslaget under perioden 2024–2026, var det tydligt att större organisationsförändringar var oundvikliga. För Studiefrämjandets del innebär nedskärningarna att vi behöver anpassa organisationen till en ny ekonomisk verklighet där vi behöver spara 65 miljoner kronor fram till 2026.

Organisationsöversyn

Småland Öland har deltagit i dialogmöten på riksnivå genom förtroendevalda samt verksamhetschef för att tillsammans bidra till organisationsöversynen. I omorganisationen har visionen varit att säkerställa att så mycket gemensamma resurser som möjligt går till verksamheten, samtidigt som administrativa krav uppnås, bygga en organisation och verksamhet som uppfyller strategiska mål och verksamhetsåtagande i enighet med fattade beslut och skapa likvärdiga arbetssätt.

Efter sommaren samordnade riksförbundet kontinuerliga digitala informationsmöten för samtliga anställda. Organisationsöversynen startade genom att inventera avtal för lokaler och se var möjliga nedskärningar var möjliga – genom omförhandling eller uppsägning av avtal. Det konstaterades att vi behöver göra nedskärningar både i lokaler och personal, samt genomföra en kompetensväxling inom organisationen med mål att uppfylla våra strategiska mål och anpassa oss till ett förändrat bidragssystem och uppfylla vårt verksamhetsåtagande.

Organisationsförändringar

I Småland Öland har vi behövt göra flertalet nedskärningar för att möta de nya förutsättningarna; framför allt gällande lokal- och personalkostnader. Vi har varit snabba på översyn av avtal och inköp men även användande av lokaler och utrustning. Avdelningen har sedan tidigare gjort flera uppsägningar för att klara de minskade resurserna. Vi behöver på sikt fortsätta planera för lägre lokalkostnader och mer anpassade lokaler. Under hösten sades två medarbetare upp, en folkbildningsutvecklare som var inhyrd samt en administratör och tillika kvalitetsansvarig. Flera medarbetare har fått minskad årsarbetstid för att möta minskade resurser och den nya avdelningens behov.

Både våren och hösten präglades starkt av nedskärningar, stundande omorganisation och ovisshet över att inte veta vika kollegor som är kvar efter årsskiftet. Turbulenta, ovissa tider, i kombination med att faktiskt också skapa visioner och hopp om framtiden, har påverkat balansen mellan överlevnad och utveckling under året. Fokus har varit på intern omorganisation snarare än verksamhetsutveckling – även fast dessa inslag verkligen också funnits under året! Vi har, på ett tydligare sätt, kopplat verksamhet till våra strategiska mål och skapa tertiära verksamhetsrapporter som utgått från vår verksamhetsplan.

2.1 Studiefrämjandet utvecklar demokratin

Under året har Studiefrämjandet arbetat med detta mål på flera olika sätt. Folkbildningens grund och studiecirkeln som metod är verktyg som studieförbunden använder för att utveckla demokratin. Det är i det lilla, i gruppen, i cirkeln som demokratiprocesser utvecklas genom att få komma till tals, att uttrycka åsikter att tillsammans med andra få insikter och växa som människa. Alla ledare utbildas för att använda studiecirkelmetodiken. Föreningsformen är en annan viktig byggsten för demokratiutvecklingen i samhället. Att lära sig samverka med

andra via arbetsgrupper, att fatta beslut vid styrelsebordet och rösta på ett årsmöte. Vi har arbetat aktivt med att utbilda och utveckla medlems- och samarbetsorganisationer inom föreningskunskap, mötesteknik och ledarutveckling.

2.2 Studiefrämjandet har lärandet i fokus

Vi är måna om att våra studiecirkelledare ska vara trygga i sin roll och känna till folkbildningens pedagogik, idégrund och ledarskap. Därav garanterar vi att 100% av alla våra studiecirkelledare har deltag i en grundläggande studiecirkelutbildning. Genom att alla våra ledare genomgått en grundläggande cirkelledarutbildning garanterar vi en hög kvalitet i vår verksamhet.

Ett av våra delmål inom *lärandet i fokus* är att öka deltagarbredden i vår verksamhet kopplat till våra profilområden djur, natur, miljö och kultur. Arbetet har framför allt fokuserats på hur vi kan nå ut till bredare målgrupper inom musik och kultur, samt inom verksamhetsämnet odling.

Lärandet i fokus är en stor del av folkbildningens kärna – att spela i band, utveckla färdigheter i olika kulturella uttryck som dans, konst, spelkultur, teater och musik – eller samtal om värdegrundsfrågor, litteratur, miljö eller demokrati. Lärandet spinner från formerna studiecirkelverksamhet till kulturarrangemang, annan folkbildningsverksamhet till olika typer av projektverksamhet.

Vi har genomfört en mängd folkbildande aktiviteter inom våra profilområden. Flera av dessa har fokuserat på att stärka hundägars relation till sin hund. Detta genom exempelvis studiecirklar för valpägare, eller agility- och lydnadstudiecirklar. Vi har också genomfört fisketillsynsutbildningar och arrangemang som lyfter biologisk mångfald, men även klimat och omställning – detta år hade flertalet arrangemangfokus på klimat och miljö.

2.3 Studiefrämjandet stärker föreningslivets roll i samhället

Under året har Studiefrämjandet Småland Öland satsat på att erbjuda föreningsutvecklande insatser till våra medlems- och samverkansorganisationer. Det har kunnat innebära facilitering vid årsmöten och liknande arrangemang, men också internutbildningar eller stöd i att söka projektmedel.

Under året har vi samverkat med drygt 180 föreningar i Småland.

Vi vill vara en aktör som underlättar för civilsamhället och föreningar att genomföra och utveckla verksamhet. Genom att vi har ett tydligare arrangörskap leder det till att rollerna i samarbetet med föreningarna blir tydligare. Under året har vi fokuserat på att skapa, och vårda, relationer med våra föreningar. Det har skett genom att upprätthålla och etablera regelbunden kontakt, men även genom att medverka på olika arrangemang.

Vi har under året förtydligat internt vad en föreningsutvecklande insats är och hur den skiljer sig från ordinarie verksamhet kopplat till våra profilområden. En föreningsutvecklande insats ska skapa större kapacitet för föreningen – att bli stärkt i att organisera sig eller verka som just förening. Det kan vara förstärkning i utbildningsinsatser inom föreningsformalia, kassörsutbildning eller valberedningsarbete – eller att bistå med utbildning för styrelsen eller medlemmarna i ljudteknik som kan stärka föreningarna i att skapa mer tillgängliga föreläsningar inom sitt tema, etc. Det kan också vara att stötta ett nätverk som önskar starta en förening eller vilande föreningar som vill komma igång igen med verksamhet.

2.4 Studiefrämjandet står för hållbarhet

Under året har vi vidareutvecklat vårt arbete med hållbarhet och Agenda 2030. Vi har fortsatt att arbeta med att stärka vår kompetens och vara aktiva i internt miljö- och hållbarhetsarbete nationellt och lokalt. Vi har arbetat för att följa upp vår checklista för hållbara arrangemang – en checklista som bockar av olika miljöaspekter vid större publika arrangemang vi arrangerar – vilket framför allt används vid våra konsertarrangemang. Vi har arbetat för att vara en aktiv och relevant aktör inom miljö-, omställning- och klimatrörelsen i Småland Öland samt vara en aktiv del i civilsamhället civil- och krisberedskap. Detta har inneburit att skapa relationer och nätverk, och samarrangera med grupper och nätverk, men också med större samarbetsorganisationer som Naturskyddsföreningen, Blå Stjärnan, brukshundsklubbar, MSB, koloniträdgårdsföreningar, Naturskyddsföreningen inom ämnen som miljövetenskap, omställning, krisberedskap, hundens vecka, första hjälpen och HLR för hund, ekologisk odling, permakultur, stadsodling, trädgård och hushållsberedskap.

Vårt interna miljöarbete har fortskridit, framför allt genom en miljögrupp som underlättat utbildningar i samband med arbetsplatsträffar samt genomfört sporadiska, kunskapsutjämnande insatser. De har i synnerhet fokuserat på kontorens miljöbelastning under åren och möjliga åtgärder.

2.5 Regionala prioriteringar

Studiefrämjandet Småland Ölands verksamhet sträcker sig över tre regioner. Vi samverkar med Region Kalmar, Kronoberg och Jönköping där vi genom folkbildning bidrar till regionernas kulturplaner och mål. I alla tre regioner deltar vi kontinuerligt i kommunsamverkan och dialogforum. Vi samarbetar med bibliotek och

avsätter resurser för att kontinuerligt arbeta med ledarutveckling. Vi deltar aktivt i samarbetsorganen Kalmar, - Kronobergs och Jönköpings bildningsförbund.

Som beskrivet i vår vision 2131, arbetar vi för att bidra till Agenda 2030, där kultur och demokratiska värden har en viktig roll att spela gällande folkbildning, inkludering, samarbete, minskad ojämlikhet och samhällsutveckling på bred front.

Region Kalmar

Region Kalmar län har under 2024 arbetat fram en ny kulturplan som ska gälla 2025-2028. Kulturplanen lyfter särskilt fram fyra kulturpolitiska prioriteringar som ska utvecklas och där arbetet förutsätter en bred i samverkan: Kultur i hela länet med bredd och spets, Barns rätt till kultur, Stärka kulturskaparnas villkor och Främja kulturens roll för regional hållbar samhällsutveckling. Som studieförbund har vi varit delaktiga med inspel och samverkan i framtagandet av kulturplanen, främst genom samarbetet i Kalmar läns bildningsförbund. Som studieförbund är vi en länk mellan idéburen sektor och Kronobergs kommuner. Mia Carlsson är kultursamordnare på Region Kalmar län och beskriver samarbetet så här: ” *Under arbetet har vi haft givande dialoger med kommunerna, kulturverksamheterna och civilsamhället. Kalmar län behöver både de stora regionala kulturinstitutionerna och det fria kulturlivet för att skapa det här ekosystemet som gynnar oss alla.*”

Region Kronoberg

Region Kronobergs län har under 2024 arbetat fram en ny kulturplan som ska gälla 2025-2028. Kronoberg ska erbjuda ett hållbart och inkluderande kulturliv med både bredd och spets. Under den kommande kulturplaneperioden vill Region Kronoberg bidra till kultur i hela länet med ett särskilt fokus på yttrandefrihet och kultur för barn och unga. Kulturplanen har tre övergripande mål och sex prioriteringar som visar aktuella satsningar. De tre målen är: I Kronoberg ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, I Kronoberg ska alla ha möjlighet att delta i kulturlivet, I Kronoberg ska kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet prägla samhällets utveckling. Dessa mål ligger nära Studiefrämjandets idé och profilområden. Som studieförbund har vi varit delaktiga med inspel och samverkan i framtagandet av kulturplanen, främst genom samarbetet i länsbildningsförbundet i Kronoberg. Som studieförbund är vi en länk mellan idéburen sektor och Kronobergs kommuner.

Region Jönköping

Region Jönköpings län har en nuvarande kulturplan som sträcker sig mellan 2023-2025. I denna återfinns följande regionala kulturpolitiska mål: Alla ska ges möjlighet att delta i och ta del av länets kulturliv, Konst och kultur ska vara tillgängliga i och en angelägenhet för hela länet samt Länets kulturliv ska sträva efter kvalitet i både bredd och spets. Som studieförbund är vi en länk mellan idéburen sektor och Jönköpings läns kommuner. I Jönköping har vi främst samverkat genom länsbildningsförbundet.

3. Kvalitetsarbete

Under 2024 har Studiefrämjandet Småland Öland fortsatt sitt arbete med att utveckla och förbättra kvalitetsarbetet. Målet är fortsatt att skapa en större delaktighet i kvalitetsarbetet och därmed på sikt nå en högre kvalitet och minskat antal kontroller. Kvalitetsteamet har varit ett stort stöd i arbetet.

Efterkontroll av 2023

Denna kontroll styrs från 2023 av Folkbildningsrådet och kontrollen innebär att man gör stickprov på det som rapporterades föregående år. I efterkontrollen för 2023 kontrollerades att det fanns arbetsplaner, att kulturprogram var utannonserade och att det fanns dokumentation som styrker planering. En klar majoritet av den verksamhet som granskades uppfyller de krav som kontrollpunkterna ställer.

Internkontroll

Internkontroll genomfördes löpande under året för att säkerställa kvaliteten innan den rapporterades. Vi tittade bland annat på att undvika extern och intern dubbelrapportering, efterregistrering av arrangemang, utannonsering av kulturprogram samt att våra ledare haft adekvat kompetens. Vi fortsatte under 2024 vårt arbetssätt med 4-ögonkontroller så att allt som slutrapporterats gjordes av kvalitetsteamet. Arbetet med internkontrollen har utförts av kvalitetsteamet, arrangemangsansvariga och ledningsgruppen under ledning av verksamhetscontroller.

Rimlighetskontroll

Riksförbundet har gjort rimlighetskontroll av verksamhet som ökat i betydande utsträckning eller som bedömts ha haft höga volymer. Under året kontrollerades samverkansparter med omfattande verksamhet, sett till antal timmar eller antal kulturprogram. De av riksförbundet utvalda samverkansparterna granskades av vår verksamhetscontroller med hjälp av arrangemangsansvariga.

Risk- och väsentlighetsarbete

Ledningsgruppen har under året inför vår omorganisation uppdaterat avdelningens riskanalys som vi arbetar vidare med.

Tillitsmodellen – vårt verktyg för verksamhetsutveckling

Studiefrämjandets arbetsmetod för att medvetandegöra och synliggöra kvantitet och kvalitet i verksamheten med transparens till våra bidragsgivare, ett arbete som involverar alla från arrangemangsansvariga och uppåt. Under 2023 gjorde vi här ett stort arbete och under 2024 analyserades modellen för att se hur vi ska jobba vidare med den.

4. Organisationen

4.1 Ledarskap och medarbetarskap

I avdelning Småland Öland har två chefer haft ett delat ledarskap för avdelningens medarbetare, verksamhetschefen och biträdande verksamhetschefen. Småland är stort geografiskt och ledarskapet har krävt ett arbetssätt med stort ansvar hos varje individ men också en stor tillit och förtroende från cheferna. Ledarskapet har präglats av distansledning och tydliga informations- och kommunikationsvägar. Avdelningen har haft regelbundna möten på distans för hela eller delar av personalen. Hösten har präglats av att lära känna kollegorna i Östergötland inför sammanslagningen vid årsskiftet. På grund av omorganisering samlades hela avdelningen för en avslutande fysisk konferens i december i Vrigstad där avdelningen en gång bildades 2001.

Under året har Jennie Krafft verkat som transformationschef för Östergötland och Småland Öland. Jennie Krafft har även varit utlånad som chefsstöd i Östergötland och rektor för gymnasieskolan Film & Musikgymnasiet i Norrköping.

Under året har vi deltagit på dialogmöten med regioner och kommuner – och utvecklat system för arbetsfördelning och dokumentation för våra medarbetare.

4.2 Personal och arbetsmiljö

Avdelningen har arbetet systematiskt med arbetsmiljön och haft ett nära samarbete med den lokala fackklubben samt avdelningens tre arbetsmiljöombud.

Avdelningens tre arbetslag har haft regelbundna digitala arbetsplatsträffar under året (genomförts varannan vecka) samt några fysiska träffar för all personal. Hela avdelningen har träffats vid flera tillfällen. Under hösten träffades medarbetare från Östergötland och Småland med syfte att förbereda inför vår gemensamma avdelning Öst.

Fysisk arbetsmiljö

Enkätsvaren om fysisk arbetsmiljö som skickades ut i början av 2024 visade att majoriteten av de anställda är nöjda med den fysiska arbetsmiljön. Alla önskemål och anmärkningar som kom in i enkäten har behandlats tillsammans med arbetsmiljöombuden.

Organisatorisk och social arbetsmiljö

Den arbetsmiljöenkät som skickades ut till samtliga medarbetare under våren visade att majoriteten av medarbetarna upplever att den psykosociala arbetsmiljön är bra.

Kompetensutveckling

Flertalet kompetenshöjande insatser har skett i avdelningen under året. Flera medarbetare har gått utbildarlyftet, utbildning för utbildare, HLR-utbildning, miljöpedagogik m.m. Kompetensutvecklingsinsatserna har grundats på behovsanalyser genomförda i samråd mellan chef och medarbetare.

Personal

Under året har vi genomfört en stor omorganisation för att möta de nya ekonomiska villkoren. Den 31 december hade vi 31 medarbetare anställda och totalt 23,3 helårsarbetare. En medarbetare sades upp pga arbetsbrist och fyra medarbetare fick minskad sysselsättningsgrad. Ett avtal omfattande en inhyrd medarbetare sades upp. Omfattningen totalt blir därmed en minskning med 1,83 helårsarbetare.

Facklig samverkan

Samarbetet med den lokala Unionenklubben har fungerat väl. Under året har parterna arbetat såväl med förhandling (MBL §11) som med information (MBL §19).

4.3 Kommunikation

Intern kommunikation

Vi har satsat på att (om)organisera i Teams, skapa nya strukturer, samt tillsatt en referensgrupp för att skapa bästa förutsättningar för gemensam struktur i Teams under kommande år som passar hur verksamheten kommer att vara organiserad under 2025.

Extern kommunikation

Avdelningen Småland Öland har skickat ut flera nyhetsbrev till medlems- och samarbetsorganisationer samt ledare.

4.4 Administration och IT

Genom ständiga förbättringar, kompetensutveckling samt att snabbt anamma nya digitala verktyg har vi fokuserat på att minimera och effektivisera vår administration.

En stor del av vår administration och IT har en rikstäckande infrastruktur, där vi använder Office 365, Rillion, Agda/Expense, Hypergene, med flera. All vår dokumentation kring våra arrangemang med ledare och samverkansparter sker uteslutande i det digitala systemet *Gustav*, vilket är studieförbundens gemensamma verksamhetsrapporteringsystem.

Vi har fortsatt att arbeta i en gemensam digital miljö i Teams, vilket ersatt individuella digitala rutiner. I Teams arbetar vi med gemensamma arbetsytor och applikationer som Lists, Planner, OneNote, etc. De gemensamma arbetsytorna har ökat effektiviteten och minskat sårbarheten i vår administration.

5. Ekonomi

I avdelningen har flera förändringar genomförts för att minska kostnaderna till följd av de sänkta statliga bidragen samt förberedelser inför den nationella omorganisationen. Flera förändringar på tjänster och inhyrd personal är genomförda. Resultatet 2024 är 1,4 mkr. Om man jämför med utfallet 2023 (-1mkr) så ökar underskottet med 300 tkr. Förklaringarna till detta är att kostnaderna ökar med 569 tkr varav personalkostnader på 505 tkr. Intäkterna har däremot ökat jämfört med 2023. Kostnaden för uppsagd personal är 157 tkr. Om man jämför med prognos 2 (+788 tkr) så är vi en resultatdifferens på -2,1 mkr. Förklaringarna är ca 800 tkr lägre intäkter: främst deltagarintäkter, hyresintäkter och lönebidrag, 1,4 mkr högre personalkostnader. Kostnaden för material och verksamhetskostnader är tvärtom lägre än prognostiserat. Avdelningen är fastighetsägare till ett verksamhetshus i Tranås, Östra vaken 1 och 2, även kallad Kraftverket. Fastighetens värde är ej uppräknad till dagens värde på grund av att Studiefrämjandet är en ideell förening. Eftersom huset är en kulturbyggnad och saknar taxeringsvärde har Skatteverket bedömt ett särskilt uppskattningsvärde av mark och byggnad, till 4,9 miljoner kr. Fastigheten värderades av Svefa AB år 2024 till 5 miljoner kr.

5.1 Sammanfattat ekonomiskt resultat

Resultaträkning

Belopp i kr	Not	2024-01-01- 2024-12-31	2023-01-01- 2023-12-31
Verksamhetens intäkter	1		
Nettoomsättning		3 815 246	3 860 440
Bidrag	2	16 803 873	16 485 849
Övriga verksamhetsintäkter		1 515 250	1 555 392
		<u>22 134 369</u>	<u>21 901 681</u>
Verksamhetens kostnader			
Verksamhetskostnader		-1 426 639	-1 274 281
Övriga externa kostnader		-5 648 308	-5 754 806
Personalkostnader	3	-16 206 474	-15 702 111
Avskrivningar		-131 642	-204 457
Övriga verksamhetskostnader		-91 919	0
Verksamhetsresultat		<u>-1 370 613</u>	<u>-1 033 974</u>
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		62 106	42 420
Räntekostnader och liknande resultatposter		-222	-24 650
Resultat efter finansiella poster		<u>-1 308 729</u>	<u>-1 016 204</u>
Resultat före skatt		<u>-1 308 729</u>	<u>-1 016 204</u>
Skatt på årets resultat		-62 100	0
Årets resultat		<u>-1 370 829</u>	<u>-1 016 204</u>

6. Framtidsreflektion och lärdomsinsamling

6.1 Omvärld

Vår omvärld har även detta år präglats av väpnade konflikter i Ukraina och Israel-Palestina. I vår nära omvärld har vi mottagit information om att två studieförbund har tvingats att lägga ner sin verksamhet; Kulturens och Ibn Rushd. Att två studieförbund tvingas lägga ner ser vi som olyckligt. Samtidigt märker vi hur effekterna av nedskärningarna gör att folkbildningen under året tydligare lyfts som medel för att stärka demokratin och civilsamhället – vi hoppas att detta fortsätter även framöver.

6.2 Lärdomar

Ökade antal väpnade konflikter, polarisering, hög inflation och ökade extremväder visar på behovet av att skapa förutsättningar för dialog, lösningsfokus, konstruktiva samtal och handlingskraft.

Vi ser också att minskad finansiering får direkt effekt på studieförbundens muskler, handlingsutrymme, och i vissa fall, existens. I folkbildningen möts människor och perspektiv på gräsrotsnivå – en förutsättning för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet på kort och lång sikt. Vi hoppas att vår omorganisering kommer att bidra till att minska effekterna som nedskärningarna har på Studiefrämjandets verksamhet och rusta vår organisation i en tid av förändringar. Folkbildningen behövs i vår samtid.

6.3 Prioriteringar och måluppfyllelse

Avdelningen har arbetat aktivt med de prioriterade målen och har haft olika aktiviteter och arrangemang kopplade till samtliga. Arbetet fortsätter då prioriteringarna är långsiktiga.

Vårt mål är att all vår verksamhet ska ha hög kvalitet och utgå från deltagarnas behov.

Vårt mål är att vår verksamhet ska vara öppen och tillgänglig för alla som vill vara med.

Vårt mål är att vår personal, våra förtroendevalda och våra cirkelledare ska ha god kännedom som folkbildning och om Studiefrämjandet och genomgå en introduktionsutbildning varje år.

Verksamhetens mål utgår från Studiefrämjandets nationella strategi 2131 som har flera delmål:

1. Studiefrämjandet utvecklar demokratin
2. Studiefrämjandet har lärandet i fokus
3. Studiefrämjandet stärker föreningslivets roll i samhället
4. Studiefrämjandet står för hållbarhet
5. Hjärta och hjärna i Studiefrämjandet

- 1.1 Studiefrämjandet ökar tillgängligheten och jämlikheten i folkbildningsverksamheten för personer som på grund av funktionsnedsättning, ohälsa eller socioekonomiska faktorer har sämre tillgång till kultur, bildning och föreningsliv.
- 1.2 Studiefrämjandet etablerar mötesplatser och verksamhetslokaler, egna eller i samverkan med andra aktörer, där behovet av folkbildning är särskilt stort.
- 1.3 Fler deltagare i Studiefrämjandets folkbildning ökar sin kunskap om demokratiska rättigheter, skyldigheter, möjligheter och utmaningar i vårt samhälle.

- 2.1 Studiefrämjandets cirkelledare är trygga i sin roll och har genomgående goda kunskaper om folkbildningens pedagogik, idégrund och ledarskap.
- 2.2 Studiefrämjandet utvecklar arbetssätt och pedagogiska verktyg för digital folkbildning med särskilt fokus på att utjämna digitaliserings- och utbildningsklyftor.
- 2.3 Studiefrämjandet ökar den pedagogiska kvaliteten och deltagarbredden inom våra profilområden natur, djur, miljö och kultur.

- 3.1 Studiefrämjandet stärker förmågan att möta våra medlems- och samverkansorganisationers utbildnings- och bildningsbehov inom föreningsutveckling i hela landet.
- 3.2 Studiefrämjandet bidrar till att öka inkludering, tillgänglighet och engagemang i civilsamhället.

- 4.1 Studiefrämjandet tar fram gemensamma långsiktiga ambitioner och riktlinjer för en folkbildningsverksamhet som bidrar till hållbar utveckling.
- 4.2 Alla Studiefrämjandets arrangemang präglas av medvetna avvägningar för att säkerställa ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.
- 4.3 Studiefrämjandet stärker människors möjlighet att tillsammans påverka och hantera samhällsomställningar och samhälleliga kriser.

- 5.1 Studiefrämjandets uppfattas av sina anställda och förtroendevalda som en organisation präglad av dialog, transparens och gemensamt lärande.
- 5.2 Studiefrämjandets samtliga anställda och förtroendevalda stärker årligen sin rollspecifika kompetens genom organisationens kompetensutveckling.
- 5.3 Studiefrämjandet genomför en organisationsöversyn med syfte att framtidssäkra och utveckla folkbildningsverksamhet i hela landet.

Måluppfyllelse

Avdelningen har arbetat aktivt med flera av delmålen ovan och har framförallt fokuserat på minst ett av delmålen. Strategin och målen är långsiktig och följs upp både lokalt och nationellt genom kvalitativ analys och statistik.

Avdelningen har genomfört folkbildningsverksamhet i alla tre verksamhetsformerna: studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. Vi har genomfört verksamhet inom hela vårt profilområde och med drygt 50% tillsammans med våra medlemsorganisationer. Alla cirkelledare har fått en grundläggande cirkelledarutbildning. All personal och alla förtroendevalda har gått utbildning i folkbildningens villkor och tillämpningar utifrån statens syften med stödet till folkbildningen.

Inom område 1 har vi särskilt arbetat med målet 1.2 mötesplatser och verksamhetslokaler. Vi har sett till att ha egna ändamålsenliga lokaler och samverkat med andra för att kunna bedriva folkbildning på fler platser. I Jönköpings kommun har vi både replokaler för musik, danslokaler, stora och små möteslokaler för studiecirklar samt vid behov kunnat hyra/låna lokaler för större evenemang så som föreläsningar.

Inom område 2 har vi särskilt arbetat med målet 2.1 trygga och kompetenta cirkelledare. Alla cirkelledare har fått en grundläggande introduktion och utbildning i folkbildningens idé och metod samt kunskap om rapportering och studieplaner. Vi har regelbundet erbjudit GCU-grundläggande cirkelledarutbildning samt utbildning i vår e-tjänst för rapportering. Våra verksamhetsutvecklare är kontaktpersoner för cirkelledarna och i pedagogiska bollplank för utveckling av studieplaner och upplägg av studiecirklar och föreläsningar.

Inom område 3 har vi särskilt arbetat med målet 3.1 som ska möta samverkansföreningar och medlemsorganisationer behov av utbildning inom föreningslivet. Avdelningen har genomfört flertalet utbildningar, både fysiska och digitala, utbildningar inom föreningskunskap, konflikthantering och ledarutveckling.

Inom område 4 har vi särskilt arbetat med målet 4.2 hållbara arrangemang inom social-, ekologisk- och ekonomisk hållbarhet. Personal och cirkelledare har fått god introduktion gällande hållbarhet och vi har anordnat utbildning för all personal. Studieförbundet har tagit fram ett särskilt studiematerial som kan användas i verksamheten för hållbara möten och arrangemang. Vi har utsett särskilda medarbetare som hållbarhetsansvariga och varje avdelning har en medarbetare med spetskompetens inom hållbarhet och demokrati.

Inom område 5 har vi särskilt arbetat med målet 5.1 med fokus på en öppen och transparent organisation som arbetar aktivt med god arbetsmiljö, interna lärandeprocesser och goda dialoger. Vi följer upp arbetsmiljön med PULS-enkäter och har goda resultat. Vi lär av varandra genom att dela erfarenheter och lär av misstag. Dialoger genomförs med mod och värme där olika åsikter och tankar blir styrkor och utvecklar oss som individer och grupp.

Kategori	2024	2023	2022	2021
Antal arrangemang	1 928	2 083	2 045	2 199
Antal studietimmar	38 525	42 807	43 835	43 549
Varav unika deltagare*	8 350	7 825	8 775	7 543

7. Bilagor

7.1 Organisationsbeskrivning

Studiefrämjandet Småland Öland är en ideell förening som omfattar Smålands 33 kommuner, Region Kalmar, Region Kronoberg och Region Jönköping. Bakom oss står nitton medlemsorganisationer (MO), folkrörelser vars inriktningar delvis präglar vårt arbete och vårt utbud, samt definierar vår särart i förhållande till de andra studieförbunden.

Medlemsorganisationer

Våra medlemsorganisationer är Adoptionscentrum, Friluftsförbundet, Fälthbiologerna, Förbundet Skog och Ungdom, Jordbrukare–Ungdomens Förbund, Jordens Vänner, Koloniträdgårdsförbundet, Riksförbundet Hem och Skola, Riksförbundet Sveriges 4H, Svenska Brukshundklubben, Svenska Jägareförbundet, Svenska Kennelklubben, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Turistföreningen, Indiego, Sveriges Hundungdom, BirdLife Sverige, Sverok och Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund.

Kontor och verksamhetslokaler

Studiefrämjandet Småland Öland har under året drivit verksamhet i Smålands tre län. Vi har haft bemannade kontor och verksamhetslokaler i Kalmar, Västervik, Växjö, Jönköping och Tranås. Vi har även verksamhets- och möteslokaler i Borgholm och Ljungby. I Tranås äger vi ett större verksamhetshus och i Kalmar har vi vår egen trädgård, ett stort och grönt rum för möten och verksamhet utomhus. Vi har replokaler och danssalar runt om i avdelningen.

Styrelse och medarbetare

Avdelningen Småland Öland har under största delen av året varit organiserad i ett stort verksamhetsteam samt, stödfunktioner och ledningsgrupp. Verksamhetsutvecklarna har arbetat inom Studiefrämjandets fyra profilområden: natur, djur, miljö och kultur.

Verksamhetsutvecklarna har under året inte varit begränsade till ett specifikt geografiskt område utan arbetat ämnesspecifikt i regionerna. Avdelningens ledningsgrupp har bestått av verksamhetschef och biträdande verksamhetschef. Stödfunktioner så som administration, kvalitetsansvar, ekonomi, IT och kommunikation har varit viktiga funktioner för så väl ledning som verksamhet.

Ledning

Jennie Krafft	verksamhetschef
Mire Stevkov	biträdande verksamhetschef

Styrelse

Styrelsen bestod av sex ledamöter, inga ersättare samt en ordförande. Styrelsen hade sju styrelsemöten varav en också var utökad till konferens samt några beslutsärenden per capsulam. Verksamhetscheferna har varit adjungerad tillsammans med personalrepresentanterna.

Margareta Barath	Ordförande
Fredrik Lindström	Vice ordförande
Klas Qvarnström	Ledamot
Staffan Arvegård	Ledamot
Gunnar Lindblad	Ledamot
Marianne Lindblom	Ledamot
Erik Svensson	Ledamot
Erika Lindquist	personalrepresentant
John Leo Carter	personlig ersättare för personalrepresentant

Studiefrämjandet Småland Öland har en lokal fackklubb; Unionenklubben Studiefrämjandet Småland Öland. Erica Lindquist har varit ordförande. Huvudarbetsmiljöombud var Erica Lindquist och arbetsmiljöombud var Anette Rosén och Anna Palmeby (fd Adolfsson).

Vi är även representerade i andra styrelser. John Leo Carter är ledamot i Kalmar läns bildningsförbunds styrelse. Jennie Krafft är vice ordförande i Kronobergs läns bildningsförbund, Mire Stevkov är ledamot i samma styrelse. Mire Stevkov har varit ordförande för studieförbundsdelegationen tillhörande Jönköpings läns bildningsförbund.

7.2 Hållbarhetsredovisning

Avdelningen arbetar aktivt med de tre områdena miljö, ekonomi och social hållbarhet. Verksamheten går hand i hand med målen för Agenda 2030 och flera strategiska mål och prioriteringar kopplas till de globala målen.

Miljö

Positiva effekter

Vi arbetar aktivt och systematiskt för att vara en hållbar organisation med omtanke om miljön.

Våra inköp av material och tjänster är genomtänkta utifrån miljöaspekt.

Vi har återvinningsstationer och källsortering i lokalerna.

Vi har en egen stadsodling på asfaltsparkeringen utanför lokalerna.

Genom vår verksamhet bidrar vi till ökat intresse och kunskap om biologisk mångfald, hållbarhet och omställning och återbruk. En av våra medlemsorganisationer är Naturskyddsföreningen.

Vi tänker på att resa hållbart och har antagit en resepolicy där vi i första hand reser kollektivt och alltid har ett genomtänkt syfte med resan. Vi har majoriteten av våra möten på distans.

Våra konferenser är hållbara och vi försöker alltid välja det mest hållbara alternativet för möten och utbildningar.

Vi utbildar vår personal, förtroendevalda och cirkelledare om miljö och hållbarhet.

Studiefrämjandet har antagit en nationell strategi för hållbarhetsarbete, Strategi 2131, som ska genomsyra verksamhet och organisation i hela landet.

Vi har sett över avtal, tex elhandel, för att välja hållbara alternativ.

Rättvisemärkt kaffe, närproducerat eller ekologiska varor på våra kontor och möten.

Vi har inga skadliga kemikalier.

Vi men väljer elavtal med el från hållbara och icke fossila alternativ.

Vi minskar vårt klimatavtryck genom aktiva val.

Negativa effekter

Vi behöver resa en del i tjänsten för att besöka föreningar och studiecirklar. Vi tänker på att välja det transportsätt som har minst påverkan på miljön och som är hållbart för personalen.

Samhälle

Positiva effekter

Vår profil och inriktning är bland annat natur och miljö.

Som studieförbund är vi en samhällsnyttig förening.

Vi genomför folkbildningsverksamhet inom området hållbarhet, omställning, natur och miljö för att öka kunskaper och jämna ut bildnings- och utbildningsklyftor.

Vårt demokratiuppdrag som folkbildningsorganisation bidrar till ett hållbart samhälle där allas lika värde står i centrum och där verksamheten är tillgänglig för alla som vill vara med.

Folkbildningen bidrar till det livslångalärandet där vi tror på att alla människor kan påverka sin livssituation och därmed också samhället.

Vi har kollektivavtal och arbetar för att alla ska ha en bra arbetsmiljö.

Vi har avtal med företagshälsovården och höjt friskvårdsbidraget till all personal.

Vi har likabehandlingspolicy och värnar om jämställdhet och jämlikhet utifrån olika aspekter så som lön och arbetsförhållanden.

Våra medarbetare har inflytande över verksamhet och sin arbetssituation.

Vi genomför årliga medarbetarundersökningar och har en nära dialog med arbetstagarorganisationen.

Negativa effekter

Våga utmana normer och stereotyper - arbetet måste alltid hållas levande och aktuellt.

Vi nöjer oss inte med att ha en policy på plats utan ska arbeta kontinuerligt och systematiskt med jämställdhets- och likabehandlingsfrågor för att ingen ska fara illa i vår organisation och därmed inte heller i samhället i stort.

Ekonomi

Positiva effekter

Vi är en förening (studieförbund) och har inget vinstintresse.

Vi arbetar aktivt med ekonomi och verksamhet i balans.

Vi ingår i en nationell riksorganisation som har en gemensam ekonomifunktion för hantering av bokföring, löner, reskontra, redovisning, controller etc.

Vi arbetar systematiskt med uppföljning och analys och gör månadsavstämningar och bokslut.

Vi tar stort ansvar för bidrag, projektmedel och offentliga medel och att pengarna går till det som avses.

Vi har alltid korrekta och tydliga underlag och verifikationer för fakturor, utlägg och kostnadsersättningar.

Det är alltid minst 4-ögon som kontrollerar underlag och utbetalningar.

Vi har attestordningar och beloppsgränser fastställda.

Vi har upprätta en jävspolicy.

Vi arbetar systematiskt med etik- och kvalitetsfrågor för både verksamhet och ekonomi.

Vi har en nationell placeringspolicy för ekonomiska medel.

Våra inköp (stora och små) är genomtänkta och hållbara.

Vi är transparanta och välkomnar granskningar och kontroller.

Vi har en förtroendevald och en auktoriserad revisor.

Vi äger en fastighet som har ett värde på flera miljoner, men som inte finns upptagen i balansräkningen (eftersom föreningar inte kan skriva upp värden).

Negativa effekter

Som studieförbund är vi beroende av bidrag från stat, kommun och regioner vilket innebär en viss sårbarhet.

Vi har för lite eget kapital, men arbetar på det långsiktigt.

7.3 Årsredovisning

Se separat bilaga 1.